

Geografia 8. ročník

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Geografia
Ročník:	ôsmy
Časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1h
Počet hodín v ŠkVP:	1h
Vyučovací jazyk:	slovenský

UČEBNÉ OSNOVY

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

Ciele predmetu geografia

Sú v súlade s cieľmi a obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovací predmet geografia, schváleného ako súčasť ŠVP pre druhý stupeň základnej školy pod číslom 2015-5129/598:2-10A0.

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- získajú schopnosti prezentovať informácie o svetadieloch v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- budú schopní zdôvodniť rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na rozmiestnenie obyvateľstva a život človeka v jednotlivých oblastiach,
- prejavia záujem o kultúru a spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek
- získajú schopnosti pracovať iniciatívne a tvorivo či už s mapou, samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o jednotlivých regiónoch svetadielov
- spoznajú kultúrne osobitosti vo vybraných regiónoch sveta, učia sa vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, obsahom sú aj vybrané kultúrne pamiatky, pri ktorých ocenia ich krásu a uvedomia si potrebu chrániť ich
- vedia čítať mapu, orientovať sa na nej a používať ju pri získavaní informácií o daných lokalitách, nájsť vhodnú mapu na internete,
- sú schopní získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Kľúčové kompetencie

- Žiak získa vedomosti a zručnosti v súlade s obsahovým a vzdelávacím štandardom.

Učebný plán

V 8. ročníku je obsahový štandard geografie zameraný na komplexné spoznávanie nášho štátu **Slovensko**. Poznatky sú interpretované nielen v teoretickej, ale aj v praktickej rovine a sú poskytované motivačným spôsobom (rozprávanie, rozhovor, problémy), či už formou prezentácií a využívaním IKT vo vyučovacom procese.

Obsahový štandard

(1 hodina týždenne / 33 hodín ročne)

- Karpaty Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Slovenský raj, Slovenský kras, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Poľana, Pieniny, Vihorlat, Slanské vrchy, Nízke Beskydy Podunajská nížina, Záhorská nížina, Hornonitrianska kotlina, Považské podolie, Žilinská kotlina, Juhoslovenská kotlina, Košická kotlina, Východoslovenská nížina Dunaj, Váh, Hron, Orava, Hornád, Poprad, Ondava jazerá, plesá, umelé vodné nádrže minerálne a termálne pramene klimatické oblasti vegetačné (rastlinné) stupne chránené oblasti
- história obyvateľstvo mestá, vidiecke sídla Bratislava, Trnava, Košice, Prešov, Banská Bystrica, Žilina Nitra, Trenčín, Poprad, Martin hospodárstvo a nerastné suroviny administratívne členenie cestovný ruch problémy Slovenska regióny Slovenska pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO

Úvodná hodina (2 hodiny)

- Opakovanie učiva 7.ročníka

I Poloha Slovenska (2 hodiny)

- Poloha a rozloha Slovenska
- Práca s mapou – geografické súradnice, rovnobežky, poludníky. Určovanie geografickej polohy

II SLOVENSKO – Príroda Slovenska (5 hodín)

- Povrch Slovenska
- Podnebie Slovenska
- Vodstvo Slovenska
- Rastlinstvo, živočíšstvo a pôdy Slovenska
- Ochrana prírody - kalamity a prírodné hrozby, jaskyne, NP, CHKO a iné zaujímavosti

III SLOVENSKO – História, obyvateľstvo, sídla, hospodárstvo (7 hodín)

- Historické udalosti na Slovensku, vznik Slovenska
- Historické územia a tradície
- Obyvateľstvo, sídla
- Hospodárstvo, znečistenie prírody

- Cestovný ruch a krásy Slovenska
- Pamiatky UNESCO
- Prezentácia projektov

IV SLOVENSKO – Regióny Slovenska a možnosti ich rozvoja (11 hodín)

- Bratislavský kraj
- Bratislava
- Trnavský kraj
- Nitriansky kraj
- Trenčiansky kraj
- Žilinský kraj
- Banskobystrický kraj
- Košický kraj, Košice
- Prešovský kraj
- Rozdiely medzi regiónmi Slovenska
- Projekt – Výlet po kultúrnych zaujímavostiach Slovenska

V SLOVENSKO – Miestna krajina (4 hodiny)

- Poloha a rozloha Humenného
- Príroda - rastlinstvo a živočíšstvo okolia Humenného
- Obyvateľstvo a hospodárstvo Humenného
- Prezentácia projektov

SLOVENSKO – Záverečné opakovanie (2 hodiny)

- Záverečné zhrnutie učiva
- Záverečné zhrnutie učiva

Výkonový štandard

Slovensko

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

I Poloha Slovenska

- zhodnotiť polohu Slovenska v rámci Európy a sveta z mapy (hranice, susedné štáty, horské celky, nížiny, podnebné pásma) („čítanie“ mapy),

II SLOVENSKO – Príroda Slovenska

- identifikovať na mape najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska,
- vysvetliť vplyv oceánu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na podnebie Slovenska,
- zdôvodniť vznik troch klimatických oblastí na území Slovenska,
- vymedziť a porovnať podľa mapy povodia najväčších slovenských riek
- vysvetliť príčiny rozdielov v množstve vody počas roka v najväčších riekach Slovenska,
- v tematickej mape rozlíšiť oblasti s vysokým výskytom zdrojov podzemnej vody,

- odôvodniť pomocou nákresu usporiadanie vegetačných (rastlinných) stupňov na Slovensku,
- uviesť päť typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých vegetačných stupňoch
- v tematickej mape ohraničiť veľkoplošné chránené územia na Slovensku („čítanie“ mapy),

III SLOVENSKO – História, obyvateľstvo, sídla, hospodárstvo

- v časovej postupnosti zaradiť tri najdôležitejšie historické udalosti v dejinách Slovenska,
- vysvetliť príčiny zmien v počte obyvateľov Slovenska za posledných 50 rokov, zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Slovenska,
- zdôvodniť rozmiestnenie národností na území Slovenska,
- na základe tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najľudnatejších miest Slovenska,
- zdôvodniť výnimočnosť postavenia Bratislavy
- zdôvodniť výnimočnosť postavenia Bratislavy a Košíc na Slovensku a v Európe,
- vysvetliť príčiny zmien v hospodárstve Slovenska po roku 1989,
- porovnať hospodárstvo a odvetvovú štruktúru priemyslu v jednotlivých regiónoch Slovenska,
- v obsahu tematickej mapy rozlíšiť najznečistenejšie oblasti Slovenska („čítanie“ mapy),
- zhodnotiť možnosti Slovenska z pohľadu rozvoja cestovného ruchu,
- zaujať postoj k trom závažným problémom Slovenska,
- zdôvodniť zaradenie piatich pamiatok do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape,

IV SLOVENSKO – Regióny Slovenska a možnosti ich rozvoja

- vymedziť na mape administratívneho členenia Slovenska hranice jednotlivých krajov (VÚC) a určiť ich hlavné mestá,
- porovnať prírodné podmienky krajov na západnom, strednom a východnom Slovensku,
- usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie kraje Slovenska,
- porovnať jednotlivé kraje navzájom a vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty v ich hospodárstve.

V SLOVENSKO – Miestna krajina

- Využiť poznatky zo Slovenska na pomery v miestnej oblasti – mesta Humenné a okresu Humenné,
- Na základe vlastného pozorovania a získaných informácií o svojom meste a okrese pripraviť prezentáciu a od prezentovať ju.

Prierezové témy

- osobnostný a sociálny rozvoj (OSR) - spoznávanie oblastí z hľadiska prírodných i kultúrnych podmienok

- environmentálna výchova (ENV) - zásah človeka do prírody, globálne súvislosti
  - výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR) - zodpovednosť pri rozhodnutiach
  - multikultúrna výchova - akceptovanie kultúrnych rozmanitostí národov, kultúrne dedičstvo
  - ochrana života a zdravia - problémy obyvateľov, rozpoznanie nebezpečných situácií, poskytnutie pomoci
  - finančná gramotnosť (FIG) - zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb, príjem a práca
  - regionálna výchova (REV) - osobitosti regiónov, práca s informáciami
- Medzipredmetové vzťahy: dejepis, informatika, biológia, náboženská výchova

Metódy, formy a postupy vyučovania geografie

Z didaktických metód vyučovania sa v geografii využije niekoľko variant metód. Ich použitie bude závisieť od témy a štruktúry vyučovacej hodiny. Okrem klasických metód / motivačný rozhovor, vysvetľovanie, rozprávanie, precvičovanie a opakovanie učiva/ sa veľký dôraz kladie na:

- začlenenie práce s kartografickým materiálom, hlavne mapou, ale i glóbusom, práce s literatúrou- učebnicou a doplňujúcimi zdrojmi,
- začlenenie skupinovej práce do výučby, podporovať komunikáciu medzi žiakmi a učiteľom,
- samostatné vyhľadávanie informácií, vedenie žiakov k samostatnej práci pri vypracovávaní projektov,
- využitie IKT vo výučbe -výukové programy, dataprojektor, počítač, filmy, interaktívne cvičenia.

Výučba bude prebiehať v triede a doplnená bude výučbou v počítačovej učebni a učebni s interaktívnou tabuľou.

Učebné zdroje:

- učebnice, pracovné zošity
- odborná literatúra
- vlastné materiály
- internet
- atlas sveta, atlas SR

Hodnotenie predmetu

Použitie budú adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia. Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomne testy a projekty. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka), motivačné hodnotenie a hodnotenie čiastkových úloh. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

100% - 90% - výborný

89% - 75% - chváľitebný
74% - 50% - dobrý
49% - 30% - dostatočný
29% - 0% - nedostatočný

Celková klasifikácia:

Výborný (1)

- žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov
- vie ich pohotovo využívať, nemá problémy s orientáciou na mape
- samostatne, tvorivo uplatňuje získané vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh
- jeho ústny aj písomný prejav je správny, výstižný
- výsledky jeho činností sú kvalitné až originálne.

Chváľitebný(2)

- žiak pracuje správne a samostatne s minimálnou pomocou učiteľa
- žiak s menšími nepresnosťami zvláda konkrétnu problematiku a orientáciu na mape
- len s veľmi malými nepresnosťami odpovedá na otázky týkajúce sa danej problematiky
- jeho ústny aj písomný prejav má občas nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti

Dobrý (3)

- žiak má určité medzery v osvojených poznatkoch
- až na podnet učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a dokáže ich s učiteľovou pomocou opraviť, má značné problémy s orientáciou na mape
- výsledky jeho činností sú menej kvalitné.

Dostatočný (4)

- žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojenia poznatkov, robí podstatné chyby
- nevyjadruje sa pojmovo správne, nevie sa orientovať na mape
- je nesamostatný pri využívaní poznatkov
- jeho ústny aj písomný prejav má vážne nedostatky.

Nedostatočný (5)

- žiak si neosvojil vedomosti a zákonitosti požadované učebnými osnovami,
- má v nich závažné medzery, preto ich nedokáže využívať
- jeho ústny a písomný prejav je nesprávny, nepresný
- vážne nedostatky nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.

Hodnotiace portfólio :

Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomne testy a projekty.